ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 8.4.2016
COM(2016) 209 final

2013/0091 (COD)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

σχετικά με τη

Θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση με σκοπό την έκδοση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου (Ευρωπόλ) και την αντικατάσταση και την κατάργηση των αποφάσεων 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ

2013/0091 (COD)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

σύμφωνα με το άρθρο 294 παράγραφος 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης

σχετικά με τη

Θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση με σκοπό την έκδοση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου (Ευρωπόλ) και την αντικατάσταση και την κατάργηση των αποφάσεων 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ

Ημερομηνία διαβίβασης της πρότασης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο (έγγραφο COM(2013) 173 τελικό – 2013/0091 COD))	27.03.2013
Ημερομηνία γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:	ά.α
Ημερομηνία καθορισμού της θέσης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε πρώτη ανάγνωση:	25.02.2014
Ημερομηνία διαβίβασης της τροποποιημένης πρότασης:	ά.α
Ημερομηνία έκδοσης της θέσης του Συμβουλίου:	10.03.2016

2. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η πρόταση της Επιτροπής αποσκοπεί στην **ευθυγράμμιση της Ευρωπόλ προς τις απαιτήσεις της Συνθήκης της Λισαβόνας**, με τη θέσπιση του νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει την Ευρωπόλ υπό μορφή κανονισμού, καθώς και με την εισαγωγή μηχανισμού με τον οποίο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια θα ελέγχουν τις δραστηριότητες της Ευρωπόλ. Επίσης, η πρόταση αποσκοπεί **στην αύξηση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της υποχρέωσης λογοδοσίας της Ευρωπόλ**. Αυτό επρόκειτο να επιτευχθεί με την ενίσχυση των αναλυτικών ικανοτήτων της Ευρωπόλ και την ενεργοποίηση της επιχειρησιακής δράσης εκ μέρους των κρατών μελών, ενισχύοντας, ταυτόχρονα, το καθεστώς προστασίας δεδομένων του Οργανισμού ακόμη περισσότερο. Προκειμένου να ενισχυθεί η αποδοτικότητα, και σύμφωνα με την κοινή προσέγγιση για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς, η πρόταση αποσκοπεί στη συγχώνευση της Ευρωπόλ με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την κατάρτιση στον τομέα της επιβολής του νόμου (Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία/ΕΑΑ - CEPOL). Τέλος, η πρόταση εναρμονίζει τη διακυβέρνηση της Ευρωπόλ με τις αρχές που ορίζονται στην κοινή προσέγγιση για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς της ΕΕ.

3. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία μεταξύ των συννομοθετών στην τριμερή συνάντηση της 26ης Νοεμβρίου 2015, η οποία επιβεβαιώθηκε από την ΕΜΑ (COREPER) στις 27 Νοεμβρίου 2015 και από την Επιτροπή LIBE στις 30 Νοεμβρίου 2015.

Οι κυριότερες διαφορές μεταξύ της κοινής θέσης και της αρχικής πρότασης της Επιτροπής εκτίθενται κατωτέρω.

Συγχώνευση Ευρωπόλ και ΕΑΑ (τίτλος, άρθρο 1)

Λόγω της εκτεταμένης και έντονης αντίθεσης που εκφράστηκε τόσο στο πλαίσιο των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου όσο και στην Επιτροπή LIBE κατά της συγχώνευσης της ΕΑΑ με την Ευρωπόλ, η Επιτροπή αποφάσισε να εγκαταλείψει την εν λόγω πτυχή της νομοθετικής της πρότασης. Κανονισμός για τη μεταρρύθμιση της ΕΑΑ έχει εν τω μεταξύ εκδοθεί. Ως εκ τούτου, στο κείμενο της κοινής θέσης δεν γίνεται καμία αναφορά στη συγχώνευση.

Μονάδα αναφοράς διαδικτυακού περιεχομένου (άρθρο 4)

Η κοινή θέση προβλέπει διατάξεις απαραίτητες για τη λειτουργία της μονάδας για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου (IRU-ΜΑΔΠ), πράγμα που συνιστά ένα από τα σημαντικότερα αντιτρομοκρατικά μέτρα τα οποία αποσκοπούν στη μείωση του όγκου και της προσβασιμότητας της τρομοκρατικής προπαγάνδας στο διαδίκτυο. Η ΜΑΔΠ ήταν ένα νέο στοιχείο στον κανονισμό, το οποίο εισήχθη μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στο Παρίσι το 2015, προωθείται σημαντικά από το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια και είναι ζωτικής σημασίας στο σημερινό πλαίσιο ασφαλείας. Το κείμενο επιτρέπει στην Ευρωπόλ να διαβιβάζει δημοσίως διαθέσιμα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε ιδιωτικούς φορείς, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για τη στήριξη κρατών μελών στην πρόληψη και στην καταστολή εγκλημάτων που εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων της Ευρωπόλ, τα οποία διαπράχθηκαν ή διευκολύνονται από τη χρήση του διαδικτύου.

Διατάξεις περί διακυβέρνησης

Οι διατάξεις περί διακυβέρνησης, όπως αναφέρονται στην αρχική πρόταση της Επιτροπής, απορρέουν από την κοινή προσέγγιση για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς της ΕΕ. Η διακυβέρνηση υπήρξε ένα από τα θέματα που προκάλεσαν τις περισσότερες αντιπαραθέσεις κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων. Οι ακόλουθες συμβιβαστικές λύσεις συμφωνήθηκαν από τους συννομοθέτες:

α) Σύνθεση του διοικητικού συμβουλίου (άρθρο 10)

Η κοινή θέση περιορίζει τον αριθμό των αντιπροσώπων της Επιτροπής στο διοικητικό συμβούλιο σε έναν αντί για δύο (όπως προβλέπεται στην κοινή προσέγγιση για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς).

β) Εκτελεστικό συμβούλιο (πρώην κεφάλαιο IV)

Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει την προαιρετική συγκρότηση εκτελεστικού συμβουλίου, επιφορτισμένου με τη διοικητική υποστήριξη του διοικητικού συμβουλίου και του εκτελεστικού διευθυντή/της εκτελεστικής διευθύντριας. Λόγω της ισχυρής αντίθεσης των συννομοθετών, η κοινή θέση δεν περιλαμβάνει τη δυνατότητα σύστασης ενός τέτοιου συμβουλίου. Η Επιτροπή δέχτηκε να διαγραφεί η

επιλογή της συγκρότησης εκτελεστικού συμβουλίου. Ωστόσο, βάσει του άρθρου 68 της κοινής θέσης, η Επιτροπή θα έχει τη δυνατότητα να αξιολογήσει στο μέλλον την ανάγκη συγκρότησης εκτελεστικού συμβουλίου. Επίσης, η Επιτροπή έδωσε σχετικές εξηγήσεις σε δήλωσή της και ανέλαβε τη δέσμευση για αξιολόγηση της κατάστασης εντός διετίας. Προκειμένου να μην διακυβευτούν μελλοντικές διαπραγματεύσεις σχετικά με την πρόταση για τη Μονάδα δικαστικής συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurojust), η εν λόγω δήλωση συμπληρώνεται από δήλωση στην οποία υπογραμμίζεται η αξία του εκτελεστικού συμβουλίου για τη διαχείριση των οργανισμών της ΕΕ.

γ) Διορισμός του εκτελεστικού διευθυντή/της εκτελεστικής διευθύντριας (άρθρο 54)

Το κείμενο της κοινής θέσης αποκλίνει από την διαδικασία που προτείνει η Επιτροπή, η οποία ευθυγραμμίστηκε με την κοινή προσέγγιση για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς (προεπιλογή υποψηφίων από την Επιτροπή και διορισμός από το διοικητικό συμβούλιο).

Η κοινή θέση προβλέπει διαδικασία κατά την οποία ο διορισμός γίνεται από το Συμβούλιο βάσει ενός καταλόγου υποψηφίων που συντάσσεται από μικτή επιτροπή η οποία αποτελείται από έναν εκπρόσωπο της Επιτροπής και από εκπροσώπους των κρατών μελών.

Βάσει των ανωτέρω αποκλίσεων από την κοινή προσέγγιση για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς, η Επιτροπή αποφάσισε να προβεί σε πολιτική δήλωση στην οποία υπογραμμίζει ότι το συμφωνημένο κείμενο δεν ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις αρχές της κοινής προσέγγισης.

Πρόσβαση της Eurojust σε πληροφορίες που αποθηκεύονται από την Ευρωπόλ (άρθρο 21)

Μετά από επίμονη απαίτηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Eurojust θα έχει μόνον έμμεση πρόσβαση σε πληροφορίες που αποθηκεύονται από την Ευρωπόλ, βάσει του συστήματος σύμπτωσης/απουσίας σύμπτωσης (hit/no hit). Αυτό συνάδει με την αντίστοιχη διάταξη του κανονισμού για την Eurojust.

Συνεργασία μεταξύ του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και των εθνικών εποπτικών αρχών (άρθρα 44 και 45)

Η κοινή θέση ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ του Ευρωπαίου Επόπτη Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) και των εθνικών εποπτικών αρχών, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει την ανεξαρτησία και την αποτελεσματικότητα του ΕΕΠΔ. Η συνεργασία ενισχύεται με δύο τρόπους:

α) Θεσπίζεται «συμβούλιο συνεργασίας» ως επίσημη πλατφόρμα διαλόγου για τον ΕΕΠΔ και τις εθνικές εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων, όπου θα συζητείται σε τακτική βάση η γενική στρατηγική για την προστασία των δεδομένων, θα εκπονούνται εναρμονισμένες προτάσεις για κοινές λύσεις που απαιτούν εθνική συμμετοχή, θα εξετάζονται οι δυσκολίες στην ερμηνεία του κανονισμού για την Ευρωπόλ, κ.λπ. Αυτό το νέο συμβούλιο συνεργασίας, ωστόσο, δεν είναι όργανο λήψης αποφάσεων, αλλά απλώς ένα συμβουλευτικό όργανο.

β) Καθιερώνεται ενισχυμένη «ημερήσια» συνεργασία μεταξύ του ΕΕΠΔ και των εθνικών εποπτικών αρχών (ο ΕΕΠΔ θα χρησιμοποιεί την τεχνογνωσία και την πείρα των εθνικών εποπτικών αρχών σε όλες τις περιπτώσεις όπου ασκεί τα καθήκοντά του· θα υπάρχουν κοινοί έλεγχοι του ΕΕΠΔ και των εθνικών εποπτικών αρχών, ο ΕΕΠΔ θα διαβουλεύεται με τις ενδιαφερόμενες εθνικές εποπτικές αρχές σε περιπτώσεις που αφορούν δεδομένα προερχόμενα από ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, κ.λπ.)

Η δημιουργία συμβουλίου συνεργασίας έγινε δεκτή από την Επιτροπή. Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα και η συνοχή και να αποφευχθούν οι περιττές επικαλύψεις, η Επιτροπή εξέδωσε δήλωση με την οποία τονίζει ότι τα καθήκοντα του συμβουλίου συνεργασίας που συστάθηκε με τον κανονισμό της Ευρωπόλ θα πρέπει να αναληφθούν ταχέως από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της προστασίας των δεδομένων (βλ. δήλωση αριθ. 2 στο τμήμα 5).

Κοινοβουλευτικός έλεγχος (κεφάλαιο VIII)

Μέσω γενικής διάταξης, η πρόταση της Επιτροπής διασφάλιζε ότι οι δραστηριότητες της Ευρωπόλ υπόκεινται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, όπως απαιτείται από το άρθρο 88 της ΣΛΕΕ.
Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε την ανάγκη να προσδιοριστεί λεπτομερέστερα ο τρόπος με τον οποίο διενεργείται ο κοινοβουλευτικός έλεγχος.

Κατά συνέπεια, η δημιουργία μικτής ομάδας κοινοβουλευτικού ελέγχου (ΜΟΚΕ) συμπεριελήφθη στο κείμενο της κοινής θέσης. Η ΜΟΚΕ θα είναι ένα εξειδικευμένο όργανο που θα συγκροτήσουν από κοινού τα εθνικά κοινοβούλια και η αρμόδια επιτροπή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, υπεύθυνο για τον πολιτικό έλεγχο των δραστηριοτήτων της Ευρωπόλ. Ο εν λόγω έλεγχος θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πληροφορίες για τα έγγραφα σχεδιασμού και αναφοράς, διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα εθνικά κοινοβούλια σχετικά με το πολυετές πρόγραμμα εργασιών της Ευρωπόλ[1] και πρόσκληση προς τον εκτελεστικό διευθυντή/την εκτελεστική διευθύντρια και τον/την πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου να συζητήσουν ζητήματα που αφορούν την Ευρωπόλ.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Παρά τις αλλαγές που εισήγαγε η κοινή θέση, το κείμενο της εν λόγω θέσης αποτελεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα που θα μπορούσε να επιτύχει η Επιτροπή μετά από τις διετείς διαπραγματεύσεις με το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πάνω σε ένα εξαιρετικά πολύπλοκο κείμενο.

Οι στόχοι της Επιτροπής για τη μεταρρύθμιση της Ευρωπόλ έχουν επιτευχθεί με την ευθυγράμμιση της Ευρωπόλ προς τις απαιτήσεις της Συνθήκης της Λισαβόνας και με την αύξηση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και της υποχρέωσης λογοδοσίας της.

Η διακυβέρνηση της Ευρωπόλ δεν ευθυγραμμίστηκε πλήρως με τις αρχές που διατυπώνονται στην κοινή προσέγγιση για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς της ΕΕ, λόγω της ισχυρής

[1] Η ΜΟΚΕ θα ενέχει ρόλο ενδιάμεσου για τη διαβούλευση με τα εθνικά κοινοβούλια σχετικά με τον πολυετή προγραμματισμό. Αυτό θα μπορούσε να μετριάσει την ευθύνη της Ευρωπόλ να διαβουλεύεται με 28 εθνικά κοινοβούλια και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τον πολυετή προγραμματισμό της (όπως προβλέπεται στην αρχική πρόταση της Επιτροπής).

αντίστασης των συννομοθετών. Η Επιτροπή θα διαδραματίζει ρόλο στη διαχείριση του οργανισμού, δηλαδή θα έχει έναν αντιπρόσωπο με δικαίωμα ψήφου στο διοικητικό συμβούλιο και θα συμμετέχει στην προεπιλογή του εκτελεστικού διευθυντή/της εκτελεστικής διευθύντριας.

5. ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

1. Σχετικά με την κοινή προσέγγιση για τους αποκεντρωμένους οργανισμούς της ΕΕ

«Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το συμφωνημένο κείμενο δεν ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις αρχές της κοινής προσέγγισης σχετικά με τους αποκεντρωμένους οργανισμούς της ΕΕ. Ως εκ τούτου, η συμφωνία που επιτεύχθηκε μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη διακυβέρνηση του Οργανισμού δεν θίγει οποιαδήποτε μελλοντικά νομοθετικά κείμενα. Η Επιτροπή παραμένει πεπεισμένη για τα οφέλη της δημιουργίας ενός εκτελεστικού συμβουλίου ως μέρος της δομής διακυβέρνησης της Ευρωπόλ και των άλλων οργανισμών. Η Επιτροπή θα επανεξετάσει την κατάσταση όσον αφορά τη διακυβέρνηση της Ευρωπόλ εντός της επόμενης διετίας, ιδίως για να προσδιοριστεί εάν δικαιολογείται η υποβολή περαιτέρω προτάσεων σχετικά με το εν λόγω θέμα.»

2. Για το συμβούλιο συνεργασίας

«Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά ότι, μετά την έκδοση του προτεινόμενου γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων και της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων στον αστυνομικό και δικαστικό τομέα και με βάση την εξαγγελθείσα αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001, για να διασφαλιστούν η αποτελεσματικότητα και η συνοχή και να αποφευχθούν περιττές επικαλύψεις, τα καθήκοντα που ασκούνται από το συμβούλιο συνεργασίας που συστάθηκε σύμφωνα με τον εν λόγω κανονισμό θα ασκούνται από το νεοϊδρυθέν Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων.»